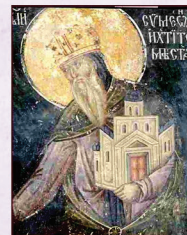

НЕМАЊИЋИ

ТИХОМИР,
велики жупан
(1163–1166)

СТЕФАН НЕМАЊА,
(монах Симеон)
велики жупан
(1166–1196)
* 1112/13. у Рибници

**СТЕФАН
ПРВОВЕНЧАНИ**,
велики жупан
(1166–1196);
краљ (1217–1228);
монах Симон

**СТЕФАН
РАДОСЛАВ**,
краљ (1228–1234);
монах Јован

**СТЕФАН
ВЛАДИСЛАВ**,
краљ (1234–1243)

СТЕФАН УРОШ I,
краљ (1243–1276);
монах Симон

**СТЕФАН
ДРАГУТИН**,
краљ (1276–1282);
„сремски краљ”
(1182–1316);
монах Теокитист

**СТЕФАН УРОШ II
МИЛУТИН**,
краљ (1282–1321)

**СТЕФАН УРОШ III
ДЕЧАНСКИ**,
краљ (1321–1331)

СТЕФАН УРОШ IV ДУШАН
краљ (1331–1345);
цар (1345–1355)

СТЕФАН УРОШ V
цар (1355–1371)

Српски владари
из династије
Немањића

15. НАСТАНАК ДРЖАВЕ НЕМАЊИЋА

Кључни појмови:

Немањићи – српска средњовековна династија, владали су Србијом од XII до XIV века.

Српска краљевина – крунисањем Стефана Првовенчаног 1217. године, српској држави је у међународним оквирима призната потпуна самосталност.

Личности:

Стефан Немања – (владао, 1166–1196) велики жупан, оснивач династије Немањића и средњовековне српске државе.

Стефан Првовенчани – (владао, 1196–1228) српски краљ од 1217. године.

Сава Немањић – (живео, 1174/75–1236) српски архиепископ од 1219. године.

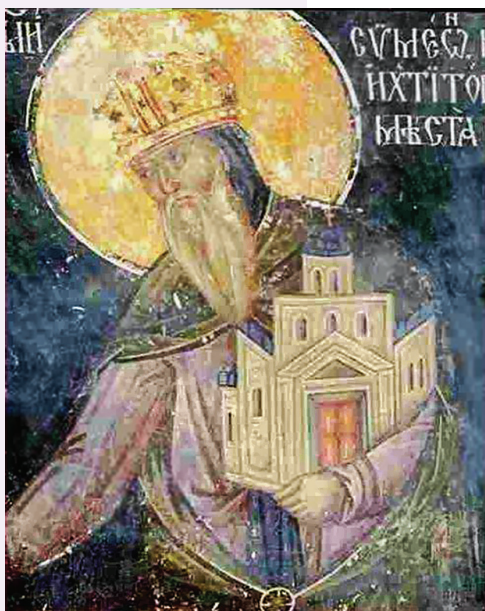
Односи између Угарске и Византије били су од великог значаја за положај српске државе у позном средњем веку. Србија је била под снажним притиском Византијског царства у XII веку и током овог периода углавном је била потчињена Византији. Србија је настојала да стекне самосталност тако што се укључивала у сукобе између Угарске и Византије. Учествојући у ратовима против Византије на угарској страни, српски владари покушавали су да за своју државу обезбеде политичку самосталност. Српске територије често су биле опустошене услед одмазде Византинаца.

Подсети се

1. Наведи државе које су се бориле за превласт на Балкану током раног средњег века.
2. Покажи на историјској карти српске земље у раном средњем веку.

БОРБА ЗА ОСАМОСТАЉИВАЊЕ ДРЖАВЕ – СТЕФАН НЕМАЊА

Стефан Немања, фреска из Богородичине цркве у Студеници

удеони кнежеви – у XII веку у Србији су постојали удеони кнежеви који су били владареви блиски рођаци и који су добијали део владареве територије на управу

велики жупан – титула српских владара у XI и XII веку

задужбина – грађевина (обично црква или манастир) подигнута за спас душе од стране владара или феудалних поседника

Печат Стефана Немање

Стефана Немању (1166–1196) сматрамо оснивачем српске средњовековне државе. Поставио је темеље српској државној самосталности у ратовима које је водио против Византијског царства. Био је један од српских удеоних кнежева: управљао је облашћу на истоку српске државе. Дошао је на власт тако што је збацио свог брата **великог жупана Тихомира** и поразио византијску војску која је дошла Тихомиру у помоћ. Током своје владавине, настојећи да Србију осамостали, често је долазио у сукоб са Византијом. Уз подршку Млетачке Републике и Угарске повео је рат против Византије, али је заробљен и одведен у Цариград. Морао је да се потчини византијском цару **Манојлу I Комнину**. У Србију се вратио као признати владар Србије, са потврђеним достојанством великог жупана. Остао је веран вазал византијском цару све до Манојлове смрти 1180. године.

Након смене на византијском престолу, Стефан Немања је искористио немире у Византији и освајањима знатно проширио српску државу. Заузео је области око

Западне и Велике Мораве, део Косова, области на простору северне Албаније. Под Немањином влашћу нашле су се и приморске области **Дукља, Травунија и Захумље. Године 1190.** доживео је пораз на **Морави** па је морао да поново призна византијску власт, али је највећи део освојених територија остао у саставу српске државе.

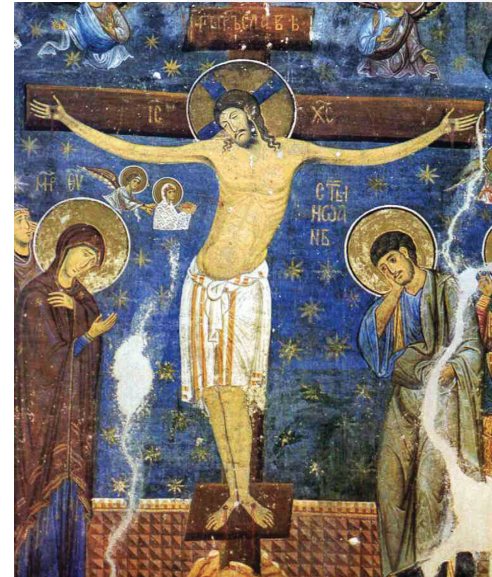
Велики жупан Стефан Немања се у унутрашњој политици ослањао на цркву, што је доприносило јачању његовог угледа. Подигао је и обновио велики број цркава и манастира. Његове најзначајније задужбине су манастири **Ђурђеви Ступови, Студеница и Хиландар** (на Светој Гори). Последње године живота провео је у манастиру Хиландару на Светој Гори, који је обновио заједно са сином **Савом Немањићем**. Претходно је власт предао свом средњем сину **Стефану Немањићу**. Умро је **1199. године**, у Хиландару, као монах Симеон.

Важно!

Стефана Немању сматрамо оснивачем династије Немањића. Поставио је темеље моћној српској средњовековној држави.

Манстир Студеница налази се на Унесковој листи светске културне баштине од 1986. године

Христово распеће, фреска из манастира Студеница

Јесте ли знали да...

...је у средњем веку било дозвољено проповедати веру само на један одређени начин? Нису постојале верске слободе као данас. Стефан Немања је из тог разлога протерао богумиле из Србије. Богумили су проповедали црквено учење које није било у складу са званичним учењем православне цркве. Стефан Првовенчани у *Житију Светиої Симеона* наводи: „...и он изобличи безбоштво њихово, и једне попали, друге разним казнама казни, треће прогна из државе своје а домове њихове, и све имање сакупив, разда прокаженим и убогим. Учитељу и начелнику њихову језик уреза у грлу његову, што не исповеда Христа, Сина Божјег.”

Питања и задаци

- Објасни зашто Стефана Немању сматрамо оснивачем српске средњовековне државе.

Утврђење Рас изнад котлине Новог Пазара

Сазнај више!

Састанак Стефана Немање са Фридрихом I Барбаросом код Ниша

Стефан Немања био је добро упознат са намерама крсташа да на путу према Светој земљи, у Трећем крсташком рату, прођу кроз Србију. Крајем 1188. године упутио је посланство у Нирнберг немачком цару Фридриху Барбароси. Посланици су обавестили немачког цара да му српски велики жупан спрема свечани дочек у Нишу. У лето 1189. године Стефан Немања је са великом пратњом изашао у сусрет немачком цару који се приближавао Нишу. Лепо га је дочекао и крсташку војску снабдео храном и осталим потроштинама. У Нишу су вођени преговори о сарадњи у ратним операцијама против Византије. Немања је био спреман да пристане на вазални однос према немачком цару ако му овај помогне да освоји византијске територије. Иако Фридрих није био спреман да ратује против Византије, успостављени су срдачни и пријатељски односи између српског и немачког владара. Крсташка војска није постигла очекивани успех у Трећем крсташком рату. Цар Фридрих доживео је несрећу на путу, утопивши се приликом преласка једне речице у Малој Азији.

Састанак Немањин са Фридрихом I Барбаросом, литографија, издање Косте Мандровића у Бечу, XIX век

Србија у XII и почетком XIII века

